

KRAJSKÁ KNIHOVNA FRANTIŠKA BARTOŠE VE ZLÍNĚ

Knihovna ve Zlíně nese ve svém názvu jméno Františka Bartoše od 1. ledna 1996, k tomuto datu byl změněn její název z Okresní knihovny ve Zlíně na Knihovnu Františka Bartoše. Byla jsem v té době v knihovně velmi krátce, ale dobře si vzpomínám na slavnostní akt, který přejmenování předcházelo v prosinci roku 1995 a jehož se zúčastnily významné osobnosti kulturního a společenského života. Velký dojem na mne udělalo vystoupení pana Karla Pavlišťáka, který osobnost národopisce, jazykovědce a pedagoga účastníkům zajímavě přiblížil. Byl to právě Karel Pavlišťák, který spolu s Annou Devátovou vybudoval při Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně Studijně-dokumentační středisko Františka Bartoše, které je dodnes základnou a oporou všem badatelům a zájemcům o jeho osobnost a dílo.

Knihovna ve Zlíně nebyla první knihovnou, která se v 90. letech rozhodla přijmout do svého názvu jméno významné osobnosti mající vztah k místu jejího působení. Knihovny tak mj. řešily problém změny názvu při přechodu zřizovatelských pravomocí z okresních úřadů na města a byla to možná i trochu „módní záležitost“. Volba osobnosti Františka Bartoše byla logická, neboť byl prvním čestným členem čtenářského spolku ve Zlíně, jehož 110. výročí založení si knihovna právě v prosinci roku 1995 připomínala. Knihovna, která usilovala o návaznost na bohaté tradice práce s literaturou v regionu, chtěla své zaměření podtrhnout i výběrem osobnosti do svého názvu. Byla to především zásluha tehdejší ředitelky knihovny, paní Stanislavy Čechové, že knihovna přijala Bartošovo jméno. Prosazení této myšlenky ne-

bylo úplně snadné. Hlavně skeptičtější kolegyně namítaly, že osobnost Františka Bartoše není mimo Moravu tak známa a že jeho jméno v názvu bude pro knihovnu spíše komplikací a bude ho zbytečně prodlužovat. Částečně se to potvrdilo hlavně v prvních letech po přejmenování, název knihovny byl často komolen a bylo potřeba značné trpělivosti, vysvětlování a důslednosti, aby se ujal. Krajská knihovna, která vznikla ve Zlíně k 1. lednu 2002, jméno Františka Bartoše do svého názvu po své předchůdkyni už bez většího váhání převzala. Spolu s názvem přijala krajská knihovna i závazek osobnost a dílo Františka Bartoše připomínat současné generaci a podílet se na zpřístupnění jeho díla.

Osobnost a dílo Františka Bartoše čtenářům Duhy fundovaně a velmi zajímavě přiblížil článek Zdeňka Fišera v minulém čísle tohoto časopisu. Soustředím se proto především na aktivity, které krajská knihovna ve spojitosti s jménem F. Bartoše v minulých letech uskutečnila a na které se zaměřila v letošním roce, kdy si připomínáme 100. výročí jeho úmrtí. Jako červená nit se těmito aktivitami táhne spolupráce krajské knihovny s Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně, konkrétně s jeho Studijně-dokumentálním střediskem Františka Bartoše. Obě instituce se spojily především ve vydávání Bartošova díla v rámci Edice Zlínský kraj. Postupně byly vydány reprinty těchto prací:

Nové národní písně moravské s nápěvy do textu vřaděnými (2003), *Lid a národ* (2003), *Naše děti* (2005), *Moravský lid* (2006).

V závěru roku 2006 se připravuje vydání knihy *Kytice : z lidového básnictva našim dětem uvil František Bartoš*, kterou ilustroval Adolf Kašpar.

Vyvrcholením spolupráce obou institucí se stal v roce 2006 projekt *Rok Františka Bartoše ve Zlínském kraji a ve Zlíně*. Nad projektem převzali záštitu hejtman Zlínského kraje Libor Lukáš a primátor Statutárního města Zlína Tomáš Úlehla. Krajský úřad Zlínského kraje a Magistrát města Zlína převzaly organizační garanci některých akcí a podpořily projekt i finančně. Na začátku byla především snaha a setkání několika nadšenců, kteří tvořili přípravný výbor. Z jednotlivých nápadů vznikl nakonec soubor akcí, který prochází od března do listopadu téměř celým letošním rokem a nabízí mnohotvárný pohled na osobnost a dílo F. Bartoše.

Rok Františka Bartoše byl v krajské knihovně slavnostně zahájen 15. března besedou *František*

Bartoš v hudbě Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Od března do června se uskutečnilo 22 besed pro školy a dva programy pro veřejnost. V jarním čísle časopisu ZVUK Zlínského kraje, jehož je knihovna spoluvydavatelem, bylo věnováno Františku Bartošovi několik příspěvků. Společnou péčí Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajské knihovny Františka Bartoše byl vydán reprint publikace Moravský lid. Jméno Františka Bartoše bylo zapsáno do Knihy paměti kraje uložené ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Zásluhou Statutárního města Zlína byla renovována busta u škol v Bartošově čtvrti a ve spolupráci s Pohřebnictvím Zlín hroby Františka Bartoše a Adolfa Šišky v Mladcové.

Vyvrcholením odborné části projektu byla konference *František Bartoš, dialektolog, pedagog a národopisec*, která se konala 25.–26. dubna 2006 ve zlínském kulturním institutu Alternativa. Příspěvky 23 referujících přinesly nové poznatky, zhodnocení dosavadního bádání a zařazení díla Františka Bartoše z hlediska jednotlivých vědních oborů, do nichž svým dílem přispěl. Z konference bude vydán sborník.

U hrobu F. Bartoše se 9. června t. r. uskutečnil vzpomínkový akt u příležitosti stého výročí úmrtí (11. června). Oficiální hosté, představitelé kulturních institucí, zástupci folklorních souborů v krojích, občané Zlína i rodné Mladcové za doprovodu Žestového kvartetu ZUŠ Morava a pěveckého sboru Mužáci vzdali čest mimořádnému člověku. Význam osobnosti Františka Bartoše pro kulturní vývoj v 19. století i pro současnost připomenuli ve svých vystoupeních ředitel zlínského muzea Ivan Plánka a Jindřich Ondruš, člen Rady Zlínského kraje.

Rok završí v listopadu společný koncert Filharmonie Bohuslava Martinů a Městského divadla z děl L. Janáčka, B. Martinů a V. Nováka a z odkazu F. Bartoše. Odezvu má výzva folklorním souborům,

kteří připomínají výročí ve svých programech. Celý projekt je pečlivě dokumentován a informace o něm jsou na stránkách krajské knihovny (www.kfbz.cz) a Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně (www.muzeum.zlin.cz).

Považuji za velmi cenné, že se podařilo uskutečnit opravu bartošovských památníků, pokračovat v reedici díla F. Bartoše a že je opakovaně velký zájem o besedy připravené pro děti. Velmi mě potěšilo, že se u řady pracovníků knihovny při přípravě reedic Bartošova díla a v průběhu projektu prohloubilo povědomí o této mimořádné osobnosti. František Bartoš si díky svým osobním vlastnostem, které poznáváme zprostředkovaně z jeho díla i ze vzpomínek přátel a pamětníků, získal mnohá naše srdce. Pomáhá nám to naplňovat závazek, který jsme si volbou jeho jména do názvu knihovny dali.

Zdeňka Friedlová

KNIHOVNA VINCENCE PRIESSNITZE V JESENÍKU

Už sám název knihovny, v němž je jméno osobnosti zdejšího regionu, konkrétněji pak města Jeseníku, nám klade otázku, kdo to byl Vincenc Priessnitz a jak byl, nebo je spjat se zdejší městskou knihovnou?

Odpověď nalezneme až po seznámení se s historickými prameny opisujícími jak osobnost Vincence Priessnitze, tak historii knihovny a knihovnictví v Jeseníku.

Vincenz Priessnitz se narodil 14. října 1799 jako nejmladší z dětí Jana Františka Priessnitze a Evy Terezie roz. Kappelové v osadě Gräfenberk u Frý-